

REDACȚIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art. coli, și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

De vorbă cu un rătăcit.

A fost un timp, și acela nu de mult, când preoțimea noastră era preocupată din belșug de deosebite chestii pastorale. Tocmai cu câțiva ani mai înainte, nu am aflat să se fi dat atâta importanță, ca în anii mai din urmă: predicei, catehizării, combaterii alcoolismului ș. a. Parcă pe întrecute ieșiau la iveală și se valorau forțele noastre în anii mai recentți, în lupta contra curentelor stricicioase bisericii. Și acum, bag seamă, lupta a scăzut din caracterul său acut, ceea ce ar însemna, că relele, ce ne-au bântuit, și-au pierdut din puterea lor distrugătoare. Deduc aceasta din împrejurarea, că în revistele noastre de caracter bisericesc, afară de combaterea alcoolismului care încă aparține programului de muncă a preotului, asupra altor chestii de interes pastoral nu s-a mai izistă. Dar, pentru aceea relele tot ne pasc, datorințele nu ni-s'au redus. Cel mult doară am putea privi prezintele de un armistițiu, acordat din grația împrejurărilor pentru reculegere și renoirea puterilor. Căci biserica adevărată alui Hrs. nu e menită să piară, ci prin luptă să triumfeze, și până la sfârșitul veacurilor să vieze. Și adevărată e numai biserica aceea, care pelângă curățenia dogmelor, păstrează și curăția moravurilor, prin cari se manifestă adevărata morală creștină.

Asupra unui soi, de morav rău, un viciu, ce pare a nu se putea desrădăcină din poporul nostru, și care, ca o parte întunecată a vieții noastre creștinești covârșește partea ei luminoasă: voiesc să inzist acum. Și o fac aceasta pe urma unei convorbiri avute cu un rătăcit.

Am avut și eu norocul să cunosc ce este focul luptei cu curentul ereticilor cari iau numele de »pocăiți.« În ținutul dela linia ferată Timișoara—Arad, spre stânga, sunt rari comunele, unde nu ar fi barem câte o familie ori două de acești rătăciți: în unele comune chiar sunt mai mulți, iar matca e peste Mureș. În comuna Șeitin au pe patriarhul și episcopul. În localitatea mea, din 4 familii, ce erau la început, una s'a destrămat. Cele trei rămase, toți sârbi de origine, perzistă în noua credință, dar plătesc toate dările confesionale la confesiunea noastră, între cari și birul preoțesc.

Și cu unul din aceștia am mai stat de vorbă. L-am întrebat: »Ce rău ai aflat în biserica noastră de te-ai înstreinat de ea?«

— »Spun adevărat, Domnule, că numai un lucru ar fi ce nu-mi place mai tare: că în timpul sf. slujbe, creștinii stau prin birturi și pe ulițe, în loc să vină la st. biserică, — iar D-Voastră, preoții, nu vă folosiți de nici un mijloc pentru a-i abate dela rău și a-i atrage la st. slujbă. Vedeti D-Voastră, la noi, celce nu merge în timpul rugăciunii la casa Dlui, e tras la răspundere, să se justifice. Pentru cauze binecuvântate e scuzat, iar dacă se află că în timpul rugăciunii a umblat după nimicuri, e admoniat. Și când și-ar petrece timpul în birt sau locuri desfrânate, e escomunicat. Deci, de ce nu faceți și D-Voastră, preoții, așa, că ceea ce se petrece la DV. e batjocură!!

— »Ai multă dreptate« — răspund eu. — »Dar să nu crezi, că noi preoții nu observăm aceasta și că nu am luptă pentru stărpirea răului. Însă arma noastră e numai cuvântul, și într'o lume cuprinsă de atâtea patimi, câte azi îi robesc pe oameni, nu e mirare dacă cuvântul sună în pustie!

— »Da am avea drept să ne folosim și de astfel de remedii,« — reflectez eu — »pentru că avem porunci dzești și bisericești, cari opresc desfrâul și impun cercetarea st. biserici, în Dumineci și sârbători; întimpinăm însă greutate în generalizarea aplicării unor pedepse mai grave. Noi avem multă inteligență în biserica noastră: avocați, medici, judecători, ingineri, dirigători la comitat și în toate oficiile de stat. Aceia încă nu cercetează, decât foarte rar, st. biserică fie că pot fi ocupați în timpul serviciului divin, fie că pot fi liberi și pot petrece prin cafenele. Deci pe toți aceștia am trebui să-i escomunicăm, ca să fim dreți când așa am procede cu poporul de rând. Și ce ați face voi dacă între frați ați avea domni de aceștia?«

— »La noi« — răspunde el — »nu ar putea avea loc, noi nu putem avea împărtășire cu astfel de oameni; ei nu sunt credincioși, de aceea nu pot aparține turmei lui Hrs.«

— »Atunci biserica voastră nu poate avea viitor. Pentru-că o biserică lipsită de inteligență e slabă, un schelet, căruia-i strică și adierea vântului;

se aseamănă cu o națiune, ai cărei fii sunt robi desmoșteniți, fără glie de pământ, care e izvorul puterii și tăriei unui popor. Apoi să ști, că biserica noastră e națională, așa cum ss. apostoli au așezat-o și datorim să-i păstrăm caracterul, ceea ce nu se poate fără pătura inteligenții; de aceea armele noastre cele modeste »sunt puternice prin D-zeu,« care ne scutește biserica, și socotim, că indulgența noastră față de credincioși își are temei chiar în cuvântul Dlui, care zice: »D-zeu nu voiește moartea păcătosului, ci așteaptă, ca să se întoarcă și să fie viu!!

Cu acestea încheiasem discuția, dar am rămas nedumerit asupra sfatului venit dela un rătăcit. Evident, că trebuia să apar norma bisericii așa, cum o înțelegeam eu, dar observarea lui îmi dă de gândit, că în direcția vizată de el, dacă în biserica noastră s'ar folosi remedii mai radicale pentru îndreptarea moralității, fără îndoială, s'ar realiza o însemnată îmbunătățire.

Cetit-am, că în unele părți ale metropoliei noastre, în câte o comună, preotul pedepsește respective canonește pe concubinați cu respingerea dela împărțășirea st. taine. Alți preoți, din contră îi admit fără împotrivire, de aceea dornicii de curățire, aleargă pe la acele comune să se mărturisească și împărțășească. Nu știu, că există acolo vr-un ordin mai înalt pentru o procedură uniformă ori se procedează arbitrar. Ar fi însă timpul și de dorit, ca în biserica noastră, îndreptarea moravurilor să fie regulată după unele norme generale uniforme.

Deosebit, ceice cercetează crâjmele în timpul slujbei dzești și nu vin la st. biserică, precum și concubinații, să fie disciplinați prin aplicarea canoanelor. Căci e deja constatat, că biserica noastră e prea liberală în multe privințe.

De aceea ar fi foarte de dorit, ca chestia aceasta să fie îmbrățișată de înțelegătorii spiritului și să facă obiect de discuție în organele noastre bisericesti¹⁾ ca să se lămuriască cât mai bine. Și sper, va ajunge în stadiul, să i-să dea o norocoasă soluțiune.

Nicolae Crișmariu

Poezia și viața*).

Doamnelor și domnilor!

În epoca actuală, realmente prosaică, a lumii în care asociațiile, marile companii și mai ales dezvoltarea uriașă a mașinismului ia încet, încet, locul vremurilor

¹⁾ și mai ales în conferințele preoțești.

*) Disertație ținută la Matineul Reuniunii femeilor în sala festivă a Seminarului 4 dec. 1910.

*) Cum viața socială să mișcă și în post, din partea cercurilor cugetătoare s'a dat în Arad pildă pastorală; cum să dai timbru moralizator mișcării sociale. Așa a deschis direcțiunea seminarială sala festivă a institutului pentru matineurile Reuniunii femeilor din Arad, în care s'a rostit aceasta disertațiune ce a produs adânci impresii atât în ascultători cât și în cetitorii de pretutindenea. Morala femeii muncitoare s'a făcut cu condeiu

de aur, a timpurilor vitejești de odinioară, în care fiecare ființă așteptă totul dela propria sa valoare, răspândind astfel într'insa și în jurul său poezia — în vremurile de azi, zic a-ți alcătui viața ca o poemă înseamnă a-ți îndoi puterile de activitate, ordin și zel.

O sfortare, care pe deasupra complexităților de exigențe ale traiului surmenat ce-l duc oamenii de azi, încetează de a mai fi o calitate de rând.

Aceasta substituire, a unei forțe colective mecanice, brutale, materiale și inconștiente, liberei inițiative a persoanei, care altă dată lucră cu propriile mâni, edificiul vieții sale, e de sigur, nu progres al civilizației, dar spre schilodirea întrupării poeziei vieții, înlocuirea felului acestuia de traiu, tot-deodată cu îmbucurătoarea civilizație, strecoară în viața noastră, domnia mohorită și absolută a plictisitoarei proze. Proza, proza îngrozitoare, care destramă zi de zi, partea poetică a vieții; proza, această nefastă acțiune de distrugere, care servind cauza comună a practicismlui, dărâmă mărețul templu de marmură, al idealismului, pe ruinele căruia se insală palatul de var al invențiilor.

În ce sfere de basm rămâne Ulise, celebrul erou al Odiseei lui Homer acel rege frumos și mândru care-și întocmea cu propriile mâni, patul nupțial, — pe lângă tinărul Dandy de azi, care nu peste mult, va înlocui cu ceva mai practic sărutarea mâinei iubitei pentru că aplecarea aceasta îi deranjează frizura și cuta impecabilă a hainei. Și Nausicaa, fata de rege, care se ducea să spele rufele la flu, cum ar apărea ea azi, lângă multe din domnișoarele moderne, sportive și nebunatică, care își ard viața, cu lovituri de cravașă, ostile la orice lucru ce nu intră în sporturile lor favorite, de loc intelectuale și sentimentale, masculinizate în chiar cele mai delicate pasiuni femeiești.

În stările poetice ale lumii, eroii de epopee erau vânători, măcelari și bucătari în acelaș timp. Ei vânau spintecau și-și frigeau animalul, ce le servea de ospăț. Căruța, cortul, scutul, spada, corabia cu care treceau mările, toate acestea erau opera lui, sau de nu le făcea chiar el, cunoștea deajuns felul meșteșugirei lor, pentru ca la vreme de nevoie, să și le poată repara singuri.

Cuvânt grec, care înseamnă tinără fată, voiă să zică, în energia sa primitivă mică lăptăreasă și amintea că în familia patriarhală, domnișoara casei, prințesa palatului chiar, avea sarcina de a mulge caprele și vacile.

Și dacă ne-am duce cu gândul, la timpuri mai apropiate, la străbunele noastre domnițe și jupănese, cari în așteptarea soților lor, plecați în războaie, își îngrijeau singure stupii albinelor și închise în camerele lor îngânând cântece vitejești, torceau și țeseau borangicul, alături de servitoarele lor, câtă enormă și dureroasă depărtare, ne desparte acum de vremurile acelea. În ce lumină de aur ne apare chipul harnice și bune domnițe, înconjurată de aceea atmosferă calmă senină și curată a adevăratei poezii a vieții;

Cât de mult se înșală fetele tinere de azi, când își închipuesc că vor avea cu atât mai multă grație

artistic, de dna Marilina Bocu. — Clericul Emil Gredinariu cu admirabilul său bariton a preamărit pe Dumnezeu în cântarea sublimă a Psalmului 50 de Beethoven și a interpretat simțul iubirei de mamă: cel mai frumos nume'n lume este: mamă, din dulcele cântec de Brătean. Absolventul de teologie Adrian Popescu a cântat în violină piese clasice cari au scos admirația publicului. Cu un cuvânt auditorul a fost înălțat prin arta debutanților în sferile idealurilor; femeii muncitoare, a pocăinței, a iubirei de mamă, a armoniei acorurilor muzicale, tot lucruri cari duc la nobilitatea sufletului și aducerea lui în conglăsuire cu mențiunea curățitoare de suflet a sfințelor posturi: Așa servește arta scopurile sublime ale bisericeii, de a aduce pe om mai aproape de Dumnezeu. Cei ce gândesc la erotice, când să face artă în post, de, sunt fii mlaștinilor erotice.

și farmec, cu cât nu vor face nimic, cu mâinile lor albe, lăsând totul pe seama servitoarelor, aceste disprețuite roabe ale muncii brute; găsind că e mai pe jos de ele, să facă paturile, să spele ceștile, să gătească bucate să spele rufe și să calce.

Domnișoarele cărora le e scârbă și au oroare să se alipească muncii acesteia grosolane, dar imperios necesară, a traiului zilnic, se lipsesc dimpotrivă, de un mare farmec sensibil în ochii adevăraților oameni de gust și prin care a fost subjugat Goethe la vârsta mândrei și cuceritoarei sale tinereți. Oare nu în exercitiul de menajeră care taie felii de pâine, pentru ceata ei de frațiori, i-a apărut mai întâiu, nemuritoarea Carlota și se mai poate compara vre-o impresie cu aceea ce-a încercat-o Goethe, la spectacolul acela?

Dacă atelierul, bordeiul chiar, sunt niște centre mai poetice, decât locuința bogatului, aceasta se explică prin faptul, că omul se revelează acolo mai bine ca mestegurar laborios.

O femeie, e mai fermecătoare și mai frumoasă printr'o muncă personală, care este adevărată poezie în acțiune și pentru aceasta ea trebuie să se facă întru multe, propria sa servitoare.

Îndeplinim astfel și un tact de nobleță ridicând din rolul lor înjositor pe bietele femei, pe cari neegalitatea condițiilor de naștere, le-a osândit să slujească, interesându-le și întovărășindu-le, întru câtva, la viața noastră.

Trebuie să considerăm sufletul, inima, spiritul și chiar corpul acestor sărmăne disprețuite, ca o grădină care trebuie cultivată și îngrijită, făcând astfel din ele, niște creaturi mai desăvârșite.

Să înțelegem mai ales că nu ne putem înălța, cu adevărat, în scara ființelor, decât prin nobleța unei activități devotate, în serviciul altuia, uitând scopurile interesate ale unei culturi civilizate unicamente egoiste.

Epoca în care trăim e de altfel străbătută de un mare umanitarism, de-o călduroasă iubire ce fiecare om, are pentru propria sa umanitate. Acum ne îngrijim sufletele, pentru viață, așa după cum odată pe timpurile vechi se îngrijeau pentru moarte. Ne creștem copiii în spiritul de-a trăi cu toată însuflețirea pentru frumos, după cum altădată se învăța a suferi cu resemnare.

Și alături de aceia cari zic: Dumnezeu iubește durerea, alții se ridică și strigă: Dumnezeu iubește bucuria. Bunul Dumnezeu a creat frumosul pe pământ pentru ca lumea să fie o imagină și o făgăduință de frumusețe a lui Dumnezeu. Trebuie să lucrăm a ne desăvârși, prin frumos, după cum Dumnezeu a desăvârșit lumea.

Iubind tot ce ne încunjoară, vom învăța a practica cea caritate particulară, caritatea care adresându-se sie însăși se revarsă cu belșug, asupra celorlalți, căci pentru a oferi curajul, nădejdea și bucuria trebuie să fi tu însu-ți imaginea mulțumirii, a muncii laborioase și vesele, a păcii și a nădejdelor senine.

Fericirea nu e bun pe care-l poți atinge, căutându-l fiecare, înaintea noastră; e un reflex, e o întoarcere, e răsplata acelora numai, cari o radiază împrejurul lor. Sau cum scria Tolstoi într'un jurnal intim: „Un mijloc puternic pentru a ajunge la fericire, este: să întinzi în jurul tău fără nici o regulă și de toate părțile, un fel de țesătură de paienjen, din iubire, în care să prinzi tot ce trece: o femeie bătrână, un copil, un servitor...”

Dar exercitiul carității bunăoară, poate fi sau o proză banală sau o poezie curată, căci modul de a da valoarează mai mult, decât ceia ce se dă, și în felul cum dai există grația poetică a carității.

Proză va fi, dacă în budgetul nostru obișnuit stabilim pur și simplu, o sumă oarecare, pentru binefaceri. Poezie este însă, când cercetezi, alii, te interesezi și sufletește luând parte la durerile celor ce sufăr te aplici, ajuți, alini și vindeci suferințele.

Poezia nu e decât o formă dacă voiești, dar preocuparea estetică a formei atrage pe aceia a fondului care îi este substanța și sprijinul.

Să fim poeții vieții noastre, pe care să ne-o întocmim ca pe o operă de artă. Să căutăm frumosul și vom face binele. Să iubim frumosul în toate manifestările sale sensibile: natura frumoasă creaturile frumoase ale lui Dumnezeu, marea, munții, pădurile, simbolele, unor lucruri vecinic vechi și totuși noi.

Iubirea naturii e drumul cel mai apropiat care ne duce către frumos, e școala înaltă și desăvârșită care ne poartă ființele pe cărările nerătăcite ale celei mai bune educații sufletești.

Instinctiv suntem atrași de frumusețe pajiștelor verzi înbălsămate de suavitățile florilor și ce tălmăciu credincios ar fi în stare să definească bucuria negrăită ce cuprinde sufletele copilașilor, când se pierd printre ramuri și flori, cu transportul curat al unor mici artiști — atunci când nimeni nu a încercat a-i introduce în tainele frumosului? Pornirea instinctului acestuia ce ne apropie dintr'un început de farmecele pământului, trebuie s'o cultivăm zi de zi la copilașii noștri, pentru ca din aceste nobile și prețioase instincte, din aceea delicată atașamentul, solid, pentru tot ce e frumos.

Trebuie o îndrumare înțeleaptă, acelu mic suflet atras de verdele mușchiului pădurei și a floricelelor sălbatice, de razele vesele ale unei dimineți, de susurul unui izvor și cântul unei păsărele, pentru ca din acel pur instinct copilăresc, să se trezească pe urmă aceea subtilitate de reflecții cu toată valoarea lor de nuanțe și emoțiuni, necesară simțului poetic.

Avem o noapte de insomnie, razele strălucitoare ale unui soare vesel, scaldând odăile noastre, cu aceea fermecătoare ploaie aurie, ne schimbă dintr'odată, ridicându-ne și risipindu-ne ca prin farmec toată greutatea ce ne apasă, sub vraja acelu înflăcărat extaz de lumină.

Surescitarea unei mâini momentane, slăbește subit, la aspectul unui braț încărcat cu flori, care ne mângăie întâmplător privirile. Ce ființă năcăjită nu și-a uitat amărăciunile, sub cerurile zitelor de Măiu, cu toate splendorile ramurilor înflorite, în taina nopților cu lună, la auzul priveghetorei. Trebuie negreșit pentru aceasta, cum am spus acel simț poetic cu toată subtilitatea sa de reflecții pentru ca răsăriturile și apusurile soarelui, infinitatea orizonturilor de asupra mării, pădurile, concertele luncilor și susururile izvoarelor să ne între în suflet cu toate nuanțele lor, cu toate emoțiunile ce trezesc aceea limpezime și curățenie de linii și ritmi, ce nasc senzațiile infinitele plăceri cu cari savurăm frumosul și cari ne îndreaptă și ne înalță, către cel mai bun, noi înși-ne.

E una din condițiile de fericire iubirea pentru frumos, condiție foarte la îndemâna noastră, dacă ne atașăm cu o scrupuloasă pasiune pentru natură. Cultivând iubirea pentru natură, începem educația noastră sufletească întru dragostea pentru frumos, în general. Lângă o floare frumoasă, vom iubi o mobilă frumoasă, un răsărit de soare ne poate deștepta plăcerea unui peisagiu frumos și credincios pictat: concertul păsărelor din taina pădurilor virgine, ne va trezi gustul muzicii frumoase și dragostea unei muzici frumoase, va cadenta în sufletele noastre ritmurile măiestre ale

versurilor frumoase, cari ne alipesc pasiunii pentru cărți, în căutarea ideilor și frumoaselor vorbe scrise, a sentimentelor, sensibilităților și simpatțiilor ce trezesc comparațiile și asemănările frumoase, clipe de înălțare sufletească, de visare de într'aripare poetică...

Frumseța unui vers, a unei cântări divine, ne produce un transport, o stare de visare, care ne face de multe ori să închidem ochii, în dorința de a nu rupe farmecul. În ei paré că am atras toată flacăra care li arde, flacăra frumseței care intrând în noi, ne ridică ca pe un fum, către necunoscuturi eterate... Acela care posedă, care e posedat de acest suflet, al „Frumosului“ cuceritor și victorios, suflet care te înclătează și te înalță, te mișcă fără să suferi și te agită fără friguri, numai acela singur știe, ce lume de idei, îți deschide, ce sentimente trezește în tine. Sentimentele acestea năvălesc ca o furtună...

„Vreau să te talmăcesc“, spune poetul în clipa aceea și astfel se naște poezia, izvor nesecat. „Vreau să le fixez“ zice pictorul și pânza se animează, trăiește, vorbește, immortalizează.

Și dacă muzica e suspinul sufletelor, cuvântul scris, versul este asemenea un cântec interior care se exteriorizează, ne relevează ceia ce se tănuște în frumseța unui suspin, în fierea suflet, în sufletul fie-cărui lucru...

Frumosul este unul și se găsește pretutindeni. Și artistul, omul care în artă, este adevărat, este el însuș complectamant, el dăruiește „Frumosului“, aceea secundă vie de sublimă înălțare sufletească, în care el se regăsește de două ori.

Dar ideile, cărțile cuvintele frumoase, ce se faci cu ele? Zic unii, arătați ceva mai util, ce să se poată vedea și pipăi. Dar fericirea, de a simți sau a gândi totdeauna mai tare, mai deosebit, mai înalt, unde s'o lăsăm? Fericirea de a te face util, prin frumos, comunicând scânteia primită, de a te îndrepta încă din zorile vieții către partea frumoasă, mai dulce a destinului, în sfârșit ca să poți fi plin de acel belșug de bunătate și frumseță sufletească, atunci când aproape va veni să-ți ceară ajutorul moral, care valorează mai mult decât pâinea, argintul și aurul.

Sufletul cultivat prin iubirea frumosului și iradierele ce se resfrâng din simțămintele și pornirea acestui suflet, aceasta e secretul poeziei vieții, care ne seamănă o bucurie în fiecare durere, o mângâiere și și o nădejde în fierea înfrângere.

Frumosul e necesar, frumosul e regenerativ, frumosul e conștiința precugetată a bunătății. Printr'un contrast ciudat, el ne leagă, rând pe rând lucrurilor urâte și mizeriei, armoniei și înfloririi; avem exemplu în viața de toate zilele, când trebuie să treci prin toate năcazurile, să vii în atingere cu toate spectacolele nepotrivite și neplăcute ale existenței brute, ca să ajungi a săvârși ceva frumos, care mai apoi să te satisfacă și să te încante. Câtă bătaie de cap trebuie unei femei și câtă răbdare ingerească, să-și susție menajul și să-și crească copiii, în împrejurări foarte grele, de multe ori cu mijloace insuficiente și cu obstacole cari în cele mai obicinuite cazuri, întrec puterile unei ființe slabe. Ei bine, vedem, adeseori rezultate uimitoare! Cum să explică? Prin ce magică tărie? Căutați sufletul. Veți găsi o ființă sufletește deasupra celor comune. O creatură care muncind din zi până la noapte, vine în atingere cu cele mai mari mizerii, pentru a-și îngriji de copii, se roade de cele mai crude amărăciuni și neajunsuri și cu toate acestea veți găsi zdrențele copiilor cârpite și spălate, curtea măturată, odaia curățită și ordonată și într'un ochiuleț de geam scripitor de curat, câte-va vase cu flori, poate prețul unei bucăți de pâine.

Pentru-ce? Îți va răspunde simplu: o slăbiciune! Sublimă inutilitate! Acolo e secretul celor 7 copii ai mizeriei, ajunși mai târziu cei mai cinști stâlpi ai societății. Sufletul ales al mamei, sărace și simple dar născute dela fire, avidă pentru curat, îngrijit, bun pentru frumos în sfârșit. Iată poezia vieții!

Căci frumosul adevărat, nu se desparte de bun — se poate însă despărți de util. Un prosaic, găsește că e fericit cel ce se poate lipsi de ceea ce nu-i aduce nici o folosință reală.

Nu, nu se poate socoti drept pierdere tot ce nu-ți aduce un profit real și apropiat; risipa chiar, valorează de mii de ori, mai mult decât anumite economii. Să nu condamnăm în mod ușuratic risipa somptuoasă a bogăților amatori de artă și de lux, pentru că însuș bunul Dumnezeu ne dă o pildă strălucitoare, el care în fiecare seară, răspândește asupra noastră, sublima inutilitate a atâtor milioane de stele.

— „Iată mai mult de trei sute de denari pierduți“ i murmură niște utilitari posomorâți, văzând pe Maria din Magdala, sfărmand pe fruntea și pe părul Mântuitorului, un vas scump de alabastru ce conține un parfum foarte fin. Dar Isus le-a răspuns, cu vocea sa dulce: „De ce o îndurerați? Ea a făcut-o pentru mine. Mi-a parfumat dinainte trupul pentru înmormântare“.

Ce dumnezească milă și câtă dragoste în cuvintele Mântuitorului, care a înțeles mai presus de oricine, toată imensa bunătate sufletească, ce se degajă din cea mai înaltă accepțiune a cuvântului frumos!

De ce se condamnăm risipa unui amator de artă, care se lipsește de multe ori de ceea ce în ochii unuia sau altuia, se chiamă practic și cu folos, pentru plăcerea nobilă de a-și îmbogăți spiritul și sufletul cu o artă nouă, o comoară de preț unic în felul său. Ce rezultate pipăite și strălucite poate da mania unui bogătaş de aceea cu suflet de artist care-și închid averile în obiecte de artă, pentru ca templul frumosului lor să-l pue la dispoziția educației sufletești a marelui public. Și ce dobânde colosale au cules popoarele civilizate cari au avut din belșug, aceste soiuri de capitaliști-artiști, ce și-au depus averile în artă pentru ca ani după ani, să aducă puterea.

Au sădit idealismul unor suflete de artiști generoși, pentru ca prin educația sufletească a masei, să aducă pâinea poporului.

Iubind, trebuie să și credem în frumos. Fără îndoială, când secole după secole se vor îngropa după noi, grele de lupte și de glorie, credința și dragostea pentru frumos, locul ce-l va ocupa poezia în viața noastră de toate zilele, ne va face să înțelegem frumosul dintr'odată și fără a ezita să mergem înaintea lui ca și Italia, care n'a manifestat nici o surprindere, ascultând pe Gabriel D'Anunzio anunțând drept orice program electoral că el e deputatul „Frumosului“. E adevărat însă, că Horățiu Virgiliu, Dante și toată Renașterea erau acolo, pentru a veghiă ca nici cea mai mică neînțelegere, să nu se strecore între artist și națiune, astfel că fără a spune un neadevăr, țărani din Abruzzi, cari trebuiau să susție candidatura lui D'Anunzio, fură asigurați că ceea ce el anunță ca program, cauza „frumosului“ din care ei nu pricepeau tocmai mult, — eră cauza lor, cea mai strălucitoare cauză italienească.

În Anglia, în Franța și chiar în America sunt societăți întemeiate pe baza culturii sufletești pentru frumos și ar fi bine ca să ne gândim și noi la înființarea unor astfel de societăți, cari ne-ar ridica deasupra multor înțunecuri, de cari ne isbim în toate chestiunile noastre culturale.

Căci posedăm avantajul de-a aparține unei rase tinere și bătrâne tot deodată. E tânără și pe drum încă în toate materiile de artă, dar e bătrână prin forța durerilor, a rezistenței și a gloriilor. Să insistăm asupra darurilor aceloră dela fire, cari au făcut pe Alexandri să spuie: că Românul s'a născut poet: să ne înălțăm sufletește, să fim persistenți și eroici, ca trecutul, aventuriosi și rezoluți ca prezentul și calzi în promițătoare nădejdi, ca viitorul.

Protocol.

Luat în ședința adunării despărțământului protopopesc Buteni al reuniunii inv. rom. dela școlaele populare conf. ort. din protopopiatele arădane I—VII, ținută la 11/24 noemvrie 1910 în școala confesională rom. din Buteni.

Nr 1. Membrii despărțământului adunați au asistat la chiamarea Duhului sfânt celebrată în bis. din loc prin preotul Lazar Oprea din Chisindia

Nr 2. După chemarea D-lui sfânt, membrii desp. au asistat la prelegerea învățătorului G. Andreica din loc, care a predat „Noțiunea frângerilor.”

Nr 3. Dimițându-se elevii, președintele despărțământului Nicolae Boșcaiu rostește un frumos cuvânt de deschidere în care îndeamnă pe membri la împlinirea datorințelor cu conștiințozitate, salutând apoi pe cei prezenți de bunavenire declară ședința ad. desp. de deschisă.

Tot odată președintele bineventează între onorațorii pe D. Oprea reprezentantul aut. bis. pe Dr G. Popa membru fondator, și pe colegul Avram Nini.

Atât cuvântul de deschidere cât și bineventarea onorațiorilor adunarea desp. le însoțește cu urări de „să trăiască!”

Nr 4. Cetindu-se apelul nominal se constată că sunt prezenți 27 de membri. Lipsesc 16 dintre cari Ilarie Versigan din Bârsa ș'a scuzat absența Adunarea despărțământului declară scuzat pe I. Versigan; iar față de ceilalți absenți decide să se susțină concluzele anterioare spre a fi arătați pentru a să lua la răspundere. Cu deosebire se cere disciplinarea membrului Ștefan Faur din Cavna, care funcționează în tract de 7 ani și încă nu a luat parte la nici o adunare, și nici nu a fost pedepsit.

Nr 5. Președintele pofteste pe cei prezenți a-și face reflecșiunile asupra prelegerii ascultate: După ascultarea reflecșiunilor făcute de membrii N. Botici, P. Covaci, I. Borlea și N. Boșcaiu, precum și după nervoasele lamuriri date de prelegător prelegerea să ia la cunoștință.

Nr 6. Maximilian Musca cetește prelegerea din I. maghiară „A könyv.” Fiind prelegerea lucrată pe baza metodului direct, să intinde o discuție asupra metodului care ar fi mai acomodat. Să constată că, metodul indirect ar fi superior celui direct, dar acesta e prescriș. Prelegerea să ia la cunoștință și se declară de succea-ă.

Nr 7. George Precupaș cetește prelegerea din geografie „A haza” care după ascultarea observărilor făcute de membrii I. Musca S. Borlea și N. Boșcaiu și după reflecșiunile prelegătorului, să ia la cunoștință cu plăcere.

Nr 8. S. Dublea cetește dizertațiunea sa intitulată „Conștiințozitatea învățătorului ca oficiant, cantor și om privat” Dizertațiunea să ia la cunoștință cu plăcere, iar dizertantului i-se votează mulțămită.

Nr 9. Luându-să la desbatere specială circularul com. central, partea primă în care li-se însuflă membri-

lor curaj și voință pentru a-și împlini datorințele cu scumpătate, să ia la cunoștință; iar partea specială referitoare la programa de activitate în decursul anului administrativ, să decide a să tractă punct de punct.

a) Dispușețiunile p. 1. să ia la cunoștință. b) Conform dispușețiunilor din p. 2, să porcede la încasarea tacselor de membru și pentru organ, și solvesc următorii: Dim. Surma 9 cor. P. Caciu 14 cor. (Vezi specit. în rap. cassarului) G. Precupaș ab. 5 cor. I. Borlea ab. 5 cor. și P. Covaci ab. 5 cor. de tot=38 cor. care sumă e a se expedă cassarului general. c) Dispușețiunile p. 3. sau pus și până acum în practică și au arătat rezultat favorabil. d) Referitor la dispușițiunea p. 4. cu privire la „organul reuniunii” să atrage atențiunea membrilor asupra datorințelor ce o au față de acela. e) Referitor la concluzul ad. gen. pentru a să ținea proxima ad. gen. în Budapesta ad. desp. aderează la acel concluz și „Declarațiunea” de a lua parte o subscriu 19 inși, dar sub condițiunea dacă comitetul central va esoperă favor de călătorie pe jumătate și cvartire gratuit. f) În privința combaterii alcoolismului, adunarea e de părerea că, rezultat-cel puțin în parte favorabil s'ar ajunge dacă virturile s'ar închide în dumineci și sărbători, deci decide ca, fiecare membru să stărue în comuna sa că, în reprezentanța comunală să se aducă asemenea hotăriri și care ar obține și aprobare din partea comitatului g) Referitor la ținerea cursurilor cu analfabeții, să decide de a să respectă dispușețiunile comitetului central, iar prezidiul este rugat a dispune mai departe în cauză cerând tot odată și sprijinul cond. of. parohial. h) Cu privire la adunarea datelor statistice pentru monografia școlaelor, se decide ca, comitetul central se constate dela cari membri și din cari comune nu au intrat acelea date, și pentru acelea comuni să se trimită din nou tipărituri la adresa prezidentului desp. pentru întreprinderea pașilor de lipsă. i) Referitor la întregirea sumei necesară pentru ridicarea monumentului. T. Ciontea, ad. desp. află de bine ca o parte din venitul petrecerilor aranjate de inv. să se distribue aceluia. j) Pentru aranjarea materialului din matematică pentru un nou „Plan de învățământ” ce ar fi să se edeie, ad. desp. designează pe lângă comisia permanentă pe membri: L. Igrășan, S. Musca și P. Moțocan. l) Pentru înmanuarea recvizitelor de fizică și chemie ca, conferința viitoare să se țină în o comună unde se află acelea recvizite și învățătorul respectiv se arate întrebunța: ea aceloră.

Nr 10. Membrul S. Borlea după ce descrie fazele altcum tuturoră cunoscute prin cari au trecut cererile înaintate după ajutor de stat, face propunerea că, dacă și acum ni-se vor respinge rugările și din partea ministrului, să cerem sprijinul membrilor municipali ca în adunarea comitatului se sprijinească justa noastră pretenziune, de oare-ce după informațiunile ce le avem, aceasta nedreptate numai nouă celor din com Aradului ni-se face. Aceasta propunere cade față de propunerea prezid. N. Boșcaiu care zice că, dacă acelea cereri și acum ni-se vor rezolva nefavorabil, să ne prezentăm în deputațiune de-a dreptul la înaltul ministru spre a-i cere binevoitorul sprijin. Adunarea desp. primește propunerea în forma aceasta.

Nr 11. N. Botici aduce la cunoștință ad. pașii întrepiași și rezultatul ajuns în meritul înființării unui cor tractual conform hotăriri adusă în ad. trecută a desp. nostru, și tot odată face propunerea ca acel cor să se înroleze dintre inv. mai apți și mai disponibil din ambele tracte: Buteni și Halmagi. Adunarea primește propunerea și hotărăște ca, cei din tractul

Buteniului să se aranjeze spre a fi instruați de L. Dublea și G. Andreica, iar cei din partea Halmagi de S. Dorca.

Nr. 12. P. Covaci propune și adunarea primește ca, conf. noastre să se țină. cât numai e cu putință în prezența poporului din comuna unde învățătorii să vină cu prelegeri folositoare pentru popor, care scop D-lui să-și angajază cu o prelegere pentru adunarea viitoare.

Nr. 13. Locul proximei adunări se fixează comuna Buhani, iar cu fixarea timpului să încredințeze biroul.

Nr. 14. Cu autenticarea protocolului se concred membrii Nicolaie Botici S. Iancin și Maximilian Musca.

Nr. 15. Exhaurindu-se programa zilei, președ. mulțumind membrilor pentru interesul manifestat și cu aceasta ocaziune față de agendele reuniunii și îndemnându-i la activitate și în viitor, mulțumind apoi reprezentantului aut. bis. D-lui L. Oprea preot, declară sedința ad. de închisă.

Nicolae Boșcain,
prezident.

Ioan Borlea,
secretar.

Acest protocol s'a cetit și autenticat:

Bodești la 8/25, noembrie, 1910.

Nicolae Botici, Ioan Iancin, Maximilian Musca.

Alcoolismul.

Aviz! Domnii Preoți, cari doresc, ca să țină în parohiile lor prelegeri contra alcoolismului, ori ca să formeze societăți antialcoolice, să se adreseze dlui profesor Nicolae Mihulin în Arad (seminar).

A voit să-și măcelărească familia. Tâmplarul dela fabrica de vagoane din loc Iosif Götz în vârsta de 32 ani deja de mai multă vreme consumă alcool în doze considerabile. Și azi pe la 10 oare a sosit acasă cam sătul de rachiu. În sârmanul om a izbucnit efectul otrăvirei alcoolice și a devenit furibund. A apucat un cuțit și repezându-se la soția și copilășii săi a voit să-iucidă. Inștiințată fiind poliția și medicul l'au transportat în spitalul comitatens. Nu e așa lung drumul dela păharul prim până la balamuc.

Chestia lăptării și alcoolul. Medicul din Ocuhaida dr Fock publică în revista „Münchener Medizinische Wochenschrift“ observările sale cu privire la Hottentotii, Bușmanii și Damaranii din Africa-sudică, cari confirmă eclatant cele susținute de prof. Dr Bunge în ce privește raportul dintre alcool și lăptarea copiilor.

În decurs de 9 ani de praxă a sa autorul n'a observat nici într'un caz, că mamă indigenă să nu fie în stare a-și lăpta fătul său, ba nu sunt rare nici cazurile, că baeți în vrăsta de 2—5 ani pe lângă orez, rădăcini și carne mai sugeau și lapte dela mama lor. De să întâmplă, că murea mama copilășului, i-l lua la pept bunică-sa, de eră în viață și peste 4—8 zile eră în stare de a-l lăpta. După Bunge scăderea capacității de a lăpta stă în raport cu alcoolismul tatălui, istovirea glandulelor de lapte e cel mai eclatant semn al degenerării, ce la celelalte organe nu se prea observează, dar adeseori se poate considera ca închinare spre tuberculoasă.

Observările dr-lui Fock cu privire la capacitatea intensivă a Bușmanilor, Hottentotilor de a lăpta până la vrăsta de 2—5 ani a fătului întăresc aserțiunile prof. dr. Bunge, căci acest soi de oameni trăiesc așa zicând fără alcool.

(N. M.)

CRONICA.

Parastas. În ziua lui Andreiu s'a servit la ora 11 a. m. în catedrala din Arad parastas pentru odihna sufletului marelui Metropolit Șaguna. Parastasul a fost servit de părintele protosincel R. Ciorogariu asistat de preoții Gavriil Bodea Traian Vătan și de diaconul Dr. Lazăr Iacob. După parastas corpul profesoral și tinerimea dela inst. ped.-teol. s'a adunat în sala festivă a seminarului, unde corul a cântat Imnul lui Șaguna, iar clericul Emil Gredinariu a cetit o dizertație despre meritele Marelui Andreiu pentru școala confesională. Frumoasa festivitate s'a încheiat cu »în veci pomeniirea lui«.

Vasilie Stroescu. Bărbatul care cu ochi deschiși veghează asupra sortii neamului nostru a tins de nou mâna sa ajutătoare, oferind tinerimei universitare din Cluj (numiți de poetul Goga copiii nimăului) 10.000 coroane, pentru instalarea unui cabinet de lectură.

4 colinde din Munții apuseni, paralel armonizate pentru cor mixt și bărbătesc de Ștefan Ștefu învățător Caetul costă 2 coroane plus porto. Să poate căpăta la librăria diecezană din Arad și la autor în Ecska, Torontal m.

Oare stăm și ne purtăm noi în biserică așa cum ar trebui să stăm și ne purtăm în casa lui Dumnezeu. — Relativ la întrebarea aceasta aflăm într'o epistolă pastorală a unui episcop ortodox un răspuns măhnitor, care se potrivește ales de bine și pentru referințele noastre, mai ales la bisericile din oraș. Iată ce spune Prea Sfinția Sa: Partea cea mai mare dintre noi, fraților, venim în ziua de astăzi la biserică și stăm într'ansa nu cu totul așa cum ni împune credința noastră și cum au făcut-o bătrânii noștri. Noi venim la biserică ca de o nevoie ceva și ni se pare, că nu știm ce jertfă mare am făcut, că am venit la biserică. Dacă ne chiamă cineva, ca să ne ducem la o petrecere ori în ospetie, apoi îndată ne conformăm invitării și cu fața voioasă ne ducem, unde ne chiamă; iară când vine ca să mergem la biserică, atunci dă peste noi o voie rea și ne reținem de zece ori cu cunoscuii, ca să conversăm nu știu de ce lucru, până ce ajungem la ușa bisericei. „Dumnezeu și biserică pot aștepta“ zic la asemenea ocaziune mulți dintre noi — cu defaimă pentru Dumnezeu. Când clopotul anunță începutul serviciului, puțini dintre noi își grăbesc pașii îndată la biserică, ci totdeauna trebuie să treacă mai întâi câtva timp după începutul serviciului, și atunci abia ne aducem aminte, ca să mergem la biserică. Într'aceea nu recugetăm de fel, cât rău le facem cu aceea aceleora ce sunt acum în biserică și ale căror rugăciuni le tulburăm, și cât rău îi facem și preotului, căruia i-se împrăstie trebuincioasa luare aminte cu închiderea și deschiderea de ușă și cu așezarea în biserică, dacă serviciul e acum început. Întrăm în biserică și mulți dintre noi nu ne facem cruce, ori dacă ne și facem cruce, o facem așa, că ai crede că ne ferim de muște. Să ne facem cruce totdeauna, de câte ori ne invită la aceea rugăciunile preotului, să ne închinăm capul, când ni-o prescrie ordinea bisericească, să însoțim cu o gură imnele de rugăciune la sf. liturgie, acele-s pentru noi niște lucruri așa de mici, la cari i-se pare minții noastre rătăcite, că nu-i demn să fie cu luare aminte; tot așa nu voim când

nrăm și când ieșim din sf. biserică să sărutăm sf. icoane. „Aceeia-i treaba unor babe bătrâne“, auzit'am eu singur cu urechile mele de o sută de ori din gura creștinilor noștri moderni. Această-i cu mare părere de rău la partea cea mai mare dintre noi și mai ales în locurile cele mari, în târguri și orașe, unde inteligența formează comuna parohială. Aceasta se cheamă a fi creștin numai după nume, dară nu și în faptă. Și ce să mai zicem de aceea, cum ni-i ținută în biserică? Stăm în biserică și ne răzimăm de scaune într'un chip, că nu ni-am permite niciodată să stăm așa ori și înaintea cărei persoane mai cu vază. Nu ne întorcem la sf. altar niciodată, ci căutăm și ne învârtim în dreapta și în stânga, ca și când am fi în piață sau în teatru. Suntem însă și de aceea ce nu ne știm îmblânzi patimele și inima cea rea nici în biserică. Suntem din întâmplare în ceartă cu cine-va; dară în loc să ne împăcăm, pânăce să mergem la biserică și să intrăm în ea, și în loc, ca să ne aducem aminte, că suntem înaintea lui Dumnezeu, carele ne judecă, noi ca și când am fi fiii iadului și nu fiii lui Dumnezeu, dăm scandală celor adunați în biserică, întorcându-ni capul dela unul ori dela altul, care nu ni-i pe plac, și arătăm astfel, că suntem mai răi decât necredincioșii, arătăm, că sf. biserică o ținem de peșteră de lotri și nu de casa lui Dumnezeu, de casă consacrată păcii și amorii lui Isus Hristos! Apoi cum, și ori de ne mai rugăm în timpul serviciului? Rugăciunea la mulți și mulți e grija de a doua mână, ei se ocupă tot timpul serviciului ori cu criticarea unuia ori a altuia, ce-i în biserică, ori cu conversația cu vecinul de diferite lucruri lumești. Mai ales se poate zice asta de damele noastre. Ele vin la biserică, dară de abia că și-au făcut cruce, iară unele nici nu-și fac cruce, și îndată li-i primul lucru a le lua pe celelalte dela cap până la picioare cum sunt îmbrăcate, ce pălării și ce rochii au, și după ce au privit, apoi se apropie de vecina și încep conversații diferite, ca și când ar fi în drum, netemându-se de Dumnezeu, care le vede cu ochii săi infricoșăți. De dănele nu se mai ating rugăciunile preoțești, lor nu le pasă nimica, că cu aceea tulbură alți evlavioși, cari sunt în biserică și se roagă; ci fără de nici o frică de Dumnezeu își întind înainte conversația. Dară ce fel sunt vorbele lor? Iartă-i Doamne, căci fiecare cuvânt li e păcat și fiecare cuvânt li așterne calea la pierzarea vecinică! Încumintește-le, Doamne, și iartă-li după mare îndurarea ta, căci nu știu ce fac.

Dăruiri. Domnul T. Limbek entreprisser de pompe funebre din Arad cu ocazia tinerii părastasului în sfânta biserică din Sâmbăteni (11 decem. n. a. c.) a donat o cunună de bronz în preț de 30 cor. pentru decorarea sfântului Chivot din Sâmbăteni întru amintirea regretetei sale soții Maria. Nenumăratele jertfe ce o făcut numitul Domn îi caracterizează sufletul nobil și maritim: cel de sus înmiiit se-i resplătească. În numele comunei bisericăști: Paul Felnecan preot.

Concurse.

În urma dispozițiunii Ven. Consistor Nr. 6278/910 să escrie concurs pentru îndeplinirea parohiilor **Selageni și Susani** cu filia **Nădăbești**, ambele de **clasa III** cu termen de **30 de zile** dela prima publicare, pe lângă următoarele venite și condițiuni:

1. În **Selageni** a) uzufructul unui intravilan cu casă parohială și supraedificate, b) 16 jugh. catastr. pământ extravilan parte arător parte fânaț, c) birul

legal, (una măsură cucuruz sfărmat ori 2 coroane bani;) d) Stolele legale, e) întregirea legal dela stat.

2. În **Susani** (parohie matră;) a.) Casa parohială cu supraedificate economice și intravilan; b) 16 jugh. pământ extravilan parohial cu drept de pășunat, c) Birul legal, d) Stolele legale, e) Întregirea legală dela stat. Din filia **Nădăbești**: 1. Uzufructul unui intravilan, 2. Birul legal și 3. Ștolele legale.

Dela recurenți să recere să aibă cvalificațiunea prescrisă pentru parohia respectivă la care va competă.

Alesul la ori care din aceste parohii va avea să supoarte dările publice după sesia și intravilanul beneficiind observându-se totodată că aleșii vor fi obligați a providea catehizarea în școalele confes. ort. din loc fără alta remunerație dela parohie ori dieceză.

Doritorii îndreptățiți de a ocupa vreuna din aceste parohii să avizează ca petițiile lor ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial respectiv, să le înainteze P. O. oficiu ppbiteral în Buteni (Butyin) având dânsii cu stricta observarea a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sfânta biserică cutare, spre a-și arată desteritatea oratorică și rituală.

Comitetele parohiale concernente.

Cu consenzul și în conțelegere cu: *Iuliu Bodea adm. ppresbit.*

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de preot din parohia de **cl. II. Sabolci**, protopresbiteratul Peștesului, prin aceasta pe baza aprobării Ven. Consistor de sub Nr. 2145, B. 1910, să publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios: „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Casă parohială cu supraedificatele necesare. 2. Sesiiune parohială constatătoare din 16 jughere catastrale, pământ arător și fânaț. 3. Birul și stolele uzuatate, anume: botez 80 fil. înmormântare mare 10 cor. dela săraci 6 cor. îngropăciune mică 2 cor. sfeștanie 40 fil. 4. Întregirea dotației dela stat, după cvalificația alesului.

Doritorii de-a ocupa această parohie, sunt avizați ca rugările de concurs, ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial din Sabolci, să le înainteze oficiului protopresbiteral în M-Telegd în termen legal, iar dânsii cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, să se prezinte în sfânta biserică din Sabolci, pentru a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

Ioan Mangra

președintele com. par.

Gavril Iovan

not. comit. par.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protoprezbiter.

—□—

2—3

La ordinul Venerabilului Consistor diecezan din Oradea-mare Nrul 2214/B se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei de **clasa a II Băița** cu termen de alegere **30 de zile** dela prima apariție în organul oficial.

Emolumentele sunt: Locuință corespunzătoare, chiria unei chilii: 72 coroane, stolele uzitate și congruă 1291 coroane 78 fileri.

Recurenții cu cvalificațiune completă vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și subșearnă recursul ajustat conform normelor în vigoare subșcrisului oficiu protopopesc în Vașcău (Vaskoh) și a să prezenta în sfânta biserică din Băița pentru a-și arată desteritatea în cant, tipic și oratorie.

Comitetul parohiei în conțelegere cu:

Adrian P. Deseanu,
protopresbiter.

—□—

2—3

Pe baza ord. Ven. Consist. de dno 18 noemvrie (1 dec.) a. c. Nrul 6818/910, prin aceasta se escrie concurs din oficiu, pentru îndeplinirea capelaniei temporate de clasa a III. sistemizată pe lângă veteranul paroh Virgil Gruescu din Sălciva; protopopiatul Lipovei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Jumătate din sesiunea parohială. — 2. Jumătate din birul preotesc și stolele legale. — 3. Cvota din ajutorul de stat pentru capelani.

Alegândul capelan, va avea să se îngrijiască de locuință, să supoarte sarcinile publice după venitul beneficiat, se împlinească toate funcțiunile în și afară de biserică, și să catehizeze la școala noastră confesională, fără a aștepta alta remunerațiune.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt datori, a-și înainta recursurile ajustate conform Regulamentului și adresate comitetului parohial din Sălciva, P. O. Oficiu protopresbiterial din Lipova (Lippa) având pe lângă stricta observare a §-lui 20 din Reg. pentru parohii, a-se prezenta în sfta biserică gr.-or. rom. din Sălciva, în cutarea Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Lipova, 21 noemvrie 4 dec. 1910.

Ioan Cimponeriu,
adm. protop.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător vacant la școala noastră confesională din Șiștaroveț, protopopiatul Lipovei, prin aceasta să escrie concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Salar fundamental 1000 cor.
2. Cvinevenalele prescrise de lege.
3. De cortel, pentru învățător se va îngriji comuna bisericească.
4. Pentru conferință 20 cor.
5. Pentru scripturistică 10 cor.

Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor. — De încălzitul și curățirea salei de învățământ, se va îngriji comuna bisericească.

Alegândul învățător va avea a instrui elevii în cântările bis. a conduce strana și a conduce elevii în Dumineci și sârbători în sft. biserică, fără alta remunerațiune.

Recursurile ajustate conform dispozițiilor regulamentare, adresate comitetului parohial din Șiștaroveț, se vor înainta Prea O. Oficiu protopopesic în Lipova (Lippa) până la termenul legal, având a-se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfta bis. din Șiștaroveț, spre a-și arăta desteritatea în cele cautorale.

Conducătorii de cor vor fi preferiți și vor primi dela comuna bis. separat o remunerațiune pentru conducere și instruire

Șiștaroveți, 1 dec. 1410.

Moise Suricesan,
preș. com. par.

Vasiliu Moldovan,
notar.

În conțelegere cu mine: *Ioan Cimponeriu,* adm. prot.

—□—

2—3

Devenind vacantă stațiunea învățătorescă din Buzad, protopresb. Lipovei, cu aceasta se escrie concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în org. oficios „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele emolumente.

1. În bani gata 1000 cor. 2. Locuință în natură, cu grădină de legumi, în preț de 120 cor. 3. Pentru conferință 20 cor. și pentru scripturistică 10 cor. 4. Dela înmormântări unde va fi poftit 40 fil. Cvinevenalele se vor cere dela stat.

De eurătenia locuinței învățătorilor pe din lăuntru și pe din afară, se va îngriji alegândul învățător iar de încălzitul și curățitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

Alegândul învățător va avea să provadă cantoratul în și afară de sft. bis. și se instrueze elevii în cântările bisericești, și să conducă elevii în Dumineci și sârbători în sft. biserică fără altă remunerațiune.

Ceice dorese a ocupa acest post învățătoresc, vor avea a-și înainta recursurile lor, ajustate conform Regulamentului și adresate comitetului par. gr.-or. rom. din Buzad — M. O. Oficiu ppsic în Lipova, (Lippa) până la termenul indicat, având a-se prezenta în acest timp în sfta bis. spre a-și arăta desteritatea în cele cantorale.

Buzad, 30 oct. 12 noemvrie 1910.

Vasiliu Spân,
președinte.

Nicolae Nediu,
notar.

În conțelegere cu mine: *Ioan Cimponeriu,* adm. prot.

—□—

3—3

Prin pensionarea învățătoarei Iuliana Plașa, postul învățătoresc dela școala de fete confesională gr. ort. rom. din Sâmbăteni protopresbiteratul Aradului, devenind vacant, prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“ pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar fundamental 1000 cor. în bani gata, plătit în rate trei lunare și cvinevenalele prescrise în lege după anii de serviciu prestați în aceasta comună. 2. Locuință cu 2 odăi culină și toate cele aparținătoare în edificiul bisericesc precum și grădină de legume. 3. Pentru încălzirea salei de învățământ după trebuință până la trei stângini de lemne. 4. Pentru curatorat 24 coroane. 5. Pentru scripturistică 10 cor. 6. Pentru participare la conferințele și adunări generale învățătoresci. 20 cor.

La acest post pot concura numai învățători bărbați, cari pe lângă diploma învățătorescă cu calcul general distins ori bun, testimoniu despre absolvirea clasei a IV gimnazială reală ori civilă și atestat despre serviciul prestat până aci, vor produce și atestat că sunt în stare a instrui și conduce cor vocal după note, pentru care alegându-l va primi remunerațiune separată anualminte una sută coroane.

Alegândul învățător pentru scopul spus mai ssu și fără a putea reflecta la alta remunerațiune e îndatorat a împlini sarcina cantorală în dumineci și sârbători precum și la alte ocaziuni date având a instrui elevii respective elevele în cântările rituale, și a conduce școala de repetiție ori cu elevii ori cu elevele.

Recursurile ajustate cu documentele originale adresate com. par. din Sâmbăteni sunt a se înainta în termenul concursual la oficiul protopopesic gr. or. rom. al Aradului, având recurenții a se prezenta în cutare duminecă ori sârbătoare în sfta biserică din Sâmbăteni pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în ședința com. par. din Sâmbăteni ținută la 7/20 noemvrie 1910.

Fabriciu Manuilă
președinte com. par.

Petru Lupas
notar com. par.

În conțelegere cu *V. Beleş* protopop inspector școlar.

—□—

3—3